

Gazeta

ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVI nr. 773

vineri 23 octombrie 1964

8 pagini 25 bani

Nota zece

Telul mi se pare desul de departe. Nu sînt decît în clasa a V-a și pînă la examenul de maturitate mai am un drum lung, lung de tot. De aceea nici nu prea îmi fac probleme. Mi-ar plăce electrotehnica, dar parcă și profesoară aș vrea să fiu. Să vii la catedră, să așezi catalogul și să spui așa, zimbînd puțin, dar serios: „Copii, astăzi vom vorbi despre...” Da, dar să fii medic, să porți halat alb și să alina durerile oamenilor... Nu, nu știu. Lu-

mea asta e plină de lucruri care mai de care mai frumoase. E foarte greu să alegi. Un lucru însă, știu sigur! Oriunde aș fi, n-am să mă fac de ris. Am să muncesc așa ca lumea să spună: „Elena? Da, e o fată foarte pricepută. În specialitatea ei nimeni nu o întrece”. Și acesta e lucrul principal. Oriunde muncești, să dai tot ce ai mai bun, să faci tot ce poate fi mai frumos.

Și diriginta noastră spune la fel. Înțeleg eu

bine. Chiar dacă mama îmi spune cîteodată „Ce știi tu? Ești un copil!” E adevărat, nu sînt prea mare, dar știu cum se cuvine să fii cînd ești mare. Am aflat secretul ăsta de la profesorii de la noi din școală. E foarte simplu. Trebuie să înveți de pe cînd ești copil, să fii o școlăriță bună, să-ți faci întotdeauna lecțiile și să fii om de treabă.

Vedeți, acesta e tot secretul!

Și-apoi mai e și mama. Știi cum se bucură cînd

iau o notă mare? De fiecare dată mă întreb: „Cum a fost astăzi la școală?” Dacă notele sînt bune, mă laudă. Dacă n-ar fi, m-ar certa. Dar eu nu vreau să mă certe.

Astăzi am luat iarăși o notă bună. Cînd am ajuns acasă, am urcat scările în fugă și n-am mai așteptat să fiu întrebată. Am scos carnetul și l-am arătat. Mai era nevoie să mai spun ceva? Acolo, în carnet se vede bine cum am răspuns la lecție.

RĂSPUNSUL
LA LECȚIE

La îndemna celor care se ocupă de instruirea și educarea tineretului școlar stau felurite mijloace de a cunoaște nivelul de pregătire al elevilor, de a urmări progresele realizate de ei în însușirea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor prevăzute de programă.

Între acestea are un rol de bază ascultarea — verificarea zilnică și sistematică a modului cum și-au însușit elevii cele predate la lecția anterioară. Toemai datorită largii ei folosiri, ascultarea implică o mare răspundere din partea profesorului.

Verificarea cunoștințelor se realizează într-un anumit moment al lecției sau pe toată întinderea ei — după împrejurări. Dar în orice caz ea trebuie să-l lase pe profesor deplin edificat în ceea ce privește nivelul și trăinicia cunoștințelor elevului.

Iată o oră de psihologie la clasa a XI-a. Profesorul trece la examinarea cunoștințelor cu privire la atenție. Începe să numească pentru răspuns. Elevii spun lecția cursiv, fără poticneli. Unul o spune aproape ca în carte. Altul nu se îndepărtează cu o iotă de litera maculaturului în care și-a însemnat fidel explicațiile profesorului. Cel de al treilea, deși mai independent în expunere, tratează telegrafic totul. Nici unul nu a greșit nimic. Profesorul îi laudă și le dă notele cele mai mari. „Au meritat ei oare cu adevărat aceste note?” Este întrebarea pe care directorul școlii, care a asistat la lecție, i-a pus-o profesorului la sfîrșitul orei.

— Meritau, doar au răspuns fără greșală — este de părere profesorul.

— Dar de unde știi dumneata că primii doi nu și-au însușit mecanic ceea ce scrie în carte sau în maculatur, că ultimul n-a reținut lecția decît în linii foarte generale?

Acum, profesorul pare că ezită să mai răspundă. În adevăr, de unde să știe aceasta? A fost suficient numai faptul că toți elevii examinați au spus lecția ca pe apă? Firește, nu. Dar dacă ar fi intervenit din cînd în cînd cu întrebări? Cu întrebări care să solicite elevilor exemple de felul celor date în carte sau expuse de profesor, dar luate din viața lor de toate zilele, să-i pună în situația să compare singuri fenomenele despre care au vorbit, să scoată din fiecare ceea ce este esențial și caracteristic, să tragă singuri concluzii științifice pe care să le exprime cu propriile lor cuvinte?

Am asistat nu de mult la o lecție ținută la clasa a IV-a, în care învățătoarea a cerut mereu elevilor să-și spună părerea cu privire la fel de fel de lucruri și fapte. Le-a cerut, bunăoară, să spună cum apreciază ei relațiile lui Ștefan cel Mare cu turcii, sau atitudinea lui Vlad Tepeș față de aceștia. Unii, poate, ar fi tentați să zîmbească și auzi, un copil de clasa a IV-a să-și spună părerea în probleme atît de serioase ca aceea a relațiilor romino-turce! Îndoilele lor nu sînt cu nimic justificate. În procedeul învățătoarei nu e nimic greșit. Dacă în explicarea lecțiilor ea s-a străduit ca noile cunoștințe să fie înțelese de către copii, apoi poate să le ceară și părerea despre faptele și fenomenele istorice învățate. De exemplu, dacă în cazurile amintite învățătoarea le-a vorbit în termeni accesibili despre expansiunea turcească și scopurile ei, despre situația poporului român asuprit de turci, dacă a explicat țelurile politicii lui Ștefan cel Mare și Vlad Tepeș, elevii vor putea desprinde ușor justetea acestei politici, a atitudinii celor doi domni în relațiile cu turcii. Procedeul despre care am vorbit nu este decît un mijloc prin care pedagogul verifică încă o dată dacă copiii au înțeles cele ce le-a explicat. Și nu numai atît: el are scopul de a stimula gîndirea școlărilor, îi determină să judece faptele și fenomenele, să-și formeze o atitudine critică, bază a gîndirii independente a fiecărui individ.

Cu atît mai mult, deci, procedeul acesta trebuie folosit în cazul elevilor mari. „Dar, tu ce părere ai în problema cutare?” „Cum vezi faptul acesta?” „Cum explici fenomenul x?” și alte asemenea întrebări pot și trebuie să intervină de cele mai multe ori în expunerea „cuminte” a elevului. Iar criteriile logice după care examinează el problemele, justetea cu care judecă cele ce îi cerem, independența și profunzimea gîndirii lui nu pot să nu fie luate în considerare atunci cînd îi apreciem pregătirea. Căci, să ne gîndim puțin: un elev care poate să vorbească fără erori, să spunem, despre lupta de clasă în orinduirea capitalistă, dar nu poate să răspundă corect la o întrebare ca aceasta: de ce capitaliștii nu încearcă să distrugă clasa proletariilor? — înseamnă că nu a înțeles în fond problema, că nu o cunoaște în toate implicațiile ei — ceea ce, firește, este grav, fiind un indice al insuficienței sale pregătiri.

Așadar, a interveni cu întrebări în timpul ascultării atunci cînd răspunsul nu este pe deplin edificator asupra pregătirii elevului (și acesta este cazul cel mai frecvent) este o obligație pentru învățător și profesor. Așa cum spuneam, însă: întrebări atent formulate și plasate, care să sondeze afundurile pregătirii școlărilor. Căci, iată uneori se pun și astfel de întrebări:

— Ce ați avut de pregătit pentru astăzi?

— Mecanisme simple. Pirghia.

(Continuare în pag. a 8-a)

CONCURSUL NOSTRU LITERAR

COCOSTÎRCII

În câteva zile, un vântuleț venit dinspre sud mîncă zăpada scoțind la iveală colțul fraged al ierbii. Apoi norii se dădură în lături, topindu-se undeva, dincolo de orizont, și soarele începu să ardă ca vara. Pe ulițele satului apărură cărări, oile colectivei începură să-și sune tălăngile pe izlazul trezit la viață, iar mugurii săleilor plesniră. În vârful zarzărului din curtea școlii un pițigoii zbrîlît cînta de dimineața pînă seara, îmbătat de soare. Nimeni nu știa cînd își căuta hrana. Se părea că îi sint deajuns razele căldute, cerul fără nici o seamă de nor și mirosul proaspăt al pămîntului.

Într-o zi, după prima recreație, Culai intră val-virtej în clasă, cu ochii scîlpînd de bucurie:

— Ura-a-a!... Au venit cocostîrcii.

Dădu cu ochii de tovarășa învățătoare și vestea i se opri în gît. Copiii pufniră înveseliți.

— V-vă rog să mă iertați, începu Culai să se scuze, roșu ca rocul. Am întîrziat...

— Văd.

Din prima bancă, Bobu Marița îl privi cu înțeles. Culai își lăsă ochii în jos.

— Și... spui că au venit cocostîrcii? — îl scoase învățătoarea din incurcătură. Sint mulți?

— Oho, nici nu-i poți număra; se rotește deasupra satului...

— Bine. Copii, mergem să-i vedem și noi?

Infrîmîndu-și cu greu bucuria zgomotoasă, clasa a patra ieși în curte, călcînd în virful picioarelor. Nu le fu greu copiilor să găsească stolul de cocostîrci. Se roteau sus, sus de tot, drept deasupra școlii, ca niște mărunte semne de adunare. Cîte unul se răzlețea și pornea parcă în explorare, apoi se reîntorcea, amestecîndu-se cu ceilalți.

— Asta o fi vreun salut de-al lor — își dădu cu părerea Norocel, pistruiatul.

— Crezi? — întrebă Culai, fărî să-și ia ochii de pe cer.

— Dar cum? Gîndeai că ei sint ca tine, care ai trecut pe lingă moș Vasile și nu i-ai dat bună ziua?...

— A?...

— Copii, de-acum în clasă! îi cheamă învățătoarea. O să-i vedeți toată primăvara și toată vara...

Dar către seară soarele se ascunse în nori. Vîntul începu să sufle aspru, șuierînd în sirmele rețelei electrice. Crengile copacilor se zbăteau, trosnind speriate, iar pe izlaz de la marginea satului apa se încreți plumburie și-și pierdu luciul. Căzură la început cițiva fulgi, purtați în goană peste cîmpurile golașe. Apoi ninsoarea se înteeți. Nu s-a oprit nici noaptea. Gerul strînse iazul și piriul într-o menhună de gheață, iar prin fundăturile satului se iviră troiene. Copiii își scoaseră de prin magazii săniuțele și patinele. Primăvara fugi departe de parcă nici nu trecuse pe aici. În locul pițigoiiului în zarzăr au rămas doar ciorile, negre și cîrîtoare.

— Și cocostîrcii... cocostîrcii ce s-or face? — se întrebau copiii, privind zăpada.

— Am auzit că în pădurea Cucorănilor au murit vreo douăzeci, taman pe malul lacului lui Eminescu — spuse o fetiță bălaie, Lența Șchiopului.

— Și-n dățile Vornicenilor au murit cițiva. I-a văzut tata cînd venea de la Săveni...

Vestea se întinse cu repezițiune în întreaga școală și soarta cocostîrcilor începu să-i preocupe pe toți. În pauza mare, copiii s-au sfătuit: ce să facă, unde să-i găsească? Răspunsul l-au dat tot cei din clasa a patra: cocostîrcii nu pot fi găsiți decît pe malul iazului.

Și, într-adevăr, acolo i-au găsit. Cei mai mulți zăceau pe zăpadă acoperind malul iazului înghețat pînă departe, cu pete negre. Cițiva muriseră cu capul sub zăpadă; vîntul le flutura penele moi din jurul gîtului. Alții, cei mai voinici, păseau agale pe gheață, căutînd zadarnic de-ale mîncării. Se strecurau cu pași șoșăitori printre lăncile uscate ale păpuriișului de anul trecut, scotoceau cu ciocul maldărele de lîntiță, apoi, dezamăgiți, rămîneau minune întregi într-un picior, nemișcați ca niște statui.

Copiii se repeziră care mai de care spre ei. Nu le fu greu să-i prindă: erau amorțiți de frig și de foame. Pușini reușiră totuși să-și ia zborul, plutind greoi la cîteva palme de pămînt.

— Vai, uite cum tremură, se tînguie o fetiță oacheșă, strîngîndu-și cocostîrcul la piept. Și-i bate inima ca un motorăș...

— Eu iau doi acasă. Le dau grăunțe și firimituri de piine.

— Da, da, sigur, chiar așa... Vezi, că ai uitat de lapte. Să le dai și lapte, lapte cu cafea... Haha!... Tu nu știi că berzele sint carnivore? — interveni un băiat înalt, din clasa a șasea.

— Mîncă șopîrlie, broaște, peștișori, chiar și serpi... spuse un altul, tot dintr-a șasea.

— Și șoareci mîncă!

— Copii, poate ar fi mai bine să fimem toți cocostîrcii la un loc, spuse în drum spre sat tovarășul Vlad, instructorul superior de pionieri.

— Nu-u-u, se împotrivi un băiat dintr-a doua și strînse cocostîrcul în brațe, mai-mai să-l înăbușe.

— De ce „nu”, puștiule? Eu cred că-i bine cum stă tovarășul instructor. Dacă-i fimem unul aici, altul dincolo, o să fie triști...

— Așa-i!...

— Și pe lingă asta, o să-ți fugă de sub nas cu prima ocazie.

— Să-i ducem într-o magazie a colectivei.

— Da, da, e mai bine!

— Îi ducem, tovarășe instructor! Le facem și focul... Aduc eu o sobiță de fier care stă degeaba în hambar. Da? — întrebă Bobu Marița, îmbujorată de drumul prin frig.

— Bine, mergem chiar acum la președinte, hotărî instructorul.

Văzînd atîta mulțime de copii cu cocostîrcii în brațe, președintele se scărpină incurcat după ureche.

— Ce fel de magazie? — se

împotrivi el propunerii instructorului, legîndu-se de pe un picior pe altul. N-am nici o magazie liberă.

— Dacă vreți, se poate rezolva cumva...

— Ei asta-i! V-am spus: n-am loc.

— Și ce facem cu berzele? întrebă cu glas plîngăreț cineva din mulțimea copiilor.

— Zău, vă rugăm...

— Bădie, dă-ne o magazie, bădie...

— Se poate face ceva, tovarășe președinte.

Curtea școlii se umplu de larmă. Cocostîrcii, speriați, încercau să scape. La jereastră contabilușii apărură un cap de fată care privi uluită cîteva clipe, ca apoi să izbucnească în ris.

— Să vedem ce s-ar putea face? — se lăsă îmbunat președintele.

Instructorul prinse curaj:

— Cred că în magazia pentru grîm e loc bereket, încă de la începuturile de toamnă. Dăm sacii într-un colț, îi stivim frumos și pe urmă aducem cocostîrcii. În jumătate de ceas se poate termina totul. Și asta... asta pînă se-ncălește.

— Nu-i rău, dar să-ntreb consiliul de conducere.

În cele din urmă președintele se îndoi și toată ceata de copii se îndreaptă spre magazie, veselă nevoie mare. Din ușile caselor femeile se băteau înveselite cu palma peste gură, iar bărbații priveau aprobator. Gîngore, fierarul, chiar îi lăudă:

— Așa pionieri mai zic și eu. Bravo!

Cînd totul fu isprăvit și cocostîrcii țopăiau pe dușumeaua de scînduri a magaziei, veni și președintele:

— Ei, gata?

— Gata. Numai soba mai trebuie adusă și ne-am luat de-o grijă.

— Ce?

— Soba...

— Eee, asta nu se poate. Dați foc la magazie, oameni buni. Nu, nu dau voie...

— Dar vedeți că prinde ger.

— Să prindă.

— Îmi iau răspunderea tovarășe președinte — vorbi instructorul. Puteți fi sigur că pînă s-o încălzi vremea o să fie aici în permanență un pionier...

— Mda, mda... În permanență, vaszică... Mda... Hai, fie, aduceți și soba! Și lemne o să vă dau, bre, și lemne! M-ați răzbit...

Pînă seara, care mai de care, copiii au căutat broaște pitite sub pietroaie și buturugi, au săpat pămîntul în căutare de rime. Cocostîrcii au avut o masă îmbelșugată. Magazia răsuna de plîsurile și de filfîitul vesel al aripilor. Soba dușia încînsă, păzită de un pionier din clasele mari. Sătui și moleșiți de căldură cocostîrcii începură să dormiteze. Afară, viscolul porni să se tînguiască jalnic printre sîrme și crengi.

Trecură cîteva zile. Frigul nu se domolea. Dimpotrivă, temperatura mai scăzuse și iarna părea că are de gînd să se întindă

și-n aprilie. Cocostîrcii se obișnuiseră cu magazia și nu se mai temeau de copii. Unii chiar erau deosebit de prietenoși, iar cînd pionierii din grupa de serviciu le aduceau hrană, năvăleau asupra lor ca niște păsări domestice. Dintre aceștia, unul se apropiase atît de mult de sobă, încît își pirlise penele de pe gît. Era atît de increzător și de jucăuș, că deveni în scurtă vreme răsfațatul tuturor. Bobu Marița dintr-a patra îi aducea în fiecare zi, drept supliment, fie un șoricel, fie o broască amorțită. Cocostîrcul părea să înțeleagă semnele ei de prietenie. O privea lung cu ochii lui rotunzi, inclinîndu-și ușor capul și-i dădea tîrcoale căutînd cu ciocul în trăistuța în care știa că se află ceva pentru el. Copiii îl botezaseră „cocostîrcul Mariței”.

Și iată că s-au reîntors zilele frumoase. Se adevăriră cele spuse în buletinele meteorologice, pe care copiii le ascultau la radio și le citeau zilnic în ziar, ca niciodată.

— Vine căldura, oța Marița. Dar lasă că-i bine: mi se pare că au cam început să se plictisească păsările la noi... Nu-i așa, Culai?

Zăpada începu să se topească cu repezițiune. Prin sanțurile drumurilor șopoteau pîrîșe tulburi, saltînd sprîtate peste bolovani, iar pe coastele cîmpului petele cafenii creșteau, se uneau, umpleau tarile întregi. Piriul se revărsă năvalnic. Pițigoiiul reapărură, ciufulit și zglobiu, țopăind pe crengile zarzărului.

— Copii, trebuie să dăm drumul cocostîrcilor — hotărî instructorul Vlad. E timpul.

S-au adunat în fața magaziei toate clasele, împreună cu învățătorii și profesorii lor. Au venit și curioșii satului. Cineva a intrat în magazie și a strînit păsările. În ușă apărură primul cocostîrc. Se opri pe prag, orbit de lumina prea puternică, apoi își scutură ușor aripile și-și luă zborul, cu gîtul și picioarele întinse, ca o săgeată. În urma lui zburară și ceilalți, făcînd aerul să fosească prelung, de parcă se slîrîneau vîntul. Erau peste două sute. Se ridicară în înălțimi și începură să se rotească deasupra satului, încet, lin, îmbătați de libertate. Cițiva se răzlețiră, ca de obicei. Unul trecu chiar peste mulțimea de copii, mișcîndu-și ager capul în toate părțile.

— E „cocostîrcul Mariței”, se auzi glasul subțire al cuiva.

— Bravo, cocostîrcilor! Inseamnă că o să ne înțeți minte!

Cocostîrcii se înșirară într-o coloană lungă, dezordonată, topindu-se în depărtări. Li se alătură și „cocostîrcul Mariței”, făcîndu-se din ce în ce mai mic, pînă dispăru și el.

Copiii mai rămaseră multă vreme lingă magazie, cu ochii pironiți în albastrul zării, abia stăpînindu-și între gene roua lacrimilor.

— Au plecat...

DRAGOMIR HOROMNEA
com. Vlădeni, raionul Botoșani,
regiunea Suceava

MIHAELA

Pînă ieri cufundat în semianonimat, numele Mihaelei Peneș a fîșnit pe neașteptate — strălucitoare rază a victoriei de aur — de pe Stadionul Național din Tokio și a străbătut toate meridianele lumii, purtînd faima unui nou record olimpic și culorile patriei noastre.

Într-o lume de copleșitoare glorie sportive, eleva cu față senină de copil, cu nasul cîrn, cu părul tuns scurt, băiețește și cu statură de voinic trecea modestă, neobservată, studiînd atentă arta marilor „profesoare”. Dar iată că a venit clipa decisivă cînd sulița și-a luat zborul plutînd u-luitoare dincolo de toate așteptările, pentru a se opri pe culmea recordurilor, purtînd după ea, năzdrăvană, surpriza și uimira generală.

Această fată care, în ciuda strălucirii ascunse în brațe, poartă în suflet gandoarea și mai vitatea adălescenței este elevă în clasa a XI-a la Școala medie nr. 35 din Capitală.

Amănuntul nu e deloc lipsit de însemnătate pentru că acolo, la școală, se pot afla cîteva din puterile tainice care au declanșat zborul impetuos al suliței de-a lungul celor peste șalzeci de metri. Diriginta Maria Vasilescu, căreia Mi-

haela i-a fost elevă din clasa a VIII-a, poate lămurii multe dintre ele. „Cînd Mihaela s-a remarcat ca sportivă a început să se remarce și ca elevă. Oricît ar părea de ciudat, există o strînsă legătură între calculul derivatelor și performanțele de pe stadion. De ce? Pentru că munca școlară presupune dezvoltare intelectuală, iar în sport nu sint deajuns numai aptitudinile fizice. Raționamentul precis și just, capacitatea de gîndire rapidă, prezența de spirit sint indispensabile...”

Confirmarea acestui ade-văr vine odată cu catalogul în care pot fi văzute notele Mihaelei. Sint note bune și foarte bune: 8, 9 și 10 se repetă aproape în fiecare rubrică. Mihaela are și alte pasiuni, nu numai sportul. Matematica, romîna, latina, sint discipline pe care le îndrăgește deosebi. Iar în ce privește „purtarea”, campioana suliței nu s-a abătut niciodată, în toți anii de școală, de la linia lui zec. Și încă un amănunt: Mihaela e o fată prietenoasă, care își ajută colega de bancă la învățatură, o fată care știe să ridă dar și să asculte atent, o fată care nu are furmuri de „domnișoară”, dar care știe să înțeleagă de pe acum problemele vieții.

Mai este necesar să adăugăm că, undeva, o participantă din victoria ei revine și profesorilor, celor care au făcut ca în aceeași clasă a XI-a să se numere încă și alte nume de sportivi victorioși în campionate naționale sau europene?

VICTOR OCTAVIAN

BIBLIOTECILE ȘCOLARE

Rolul bibliotecilor școlare în ansamblul muncii instructiv-educative, amploarea dezvoltării lor pun sarcini complexe în fața bibliotecarilor, chemați să valorifice cât mai deplin posibilitățile de care dispun acestea în cadrul unor acțiuni interesante, variate.

Publicăm, în pagina de față, un articol care subliniază principalele sarcini ale bibliotecarilor din școli și informații despre acțiunile organizate în sprijinul acestora.

Bibliotecarul și sarcinile lui

Activitatea bibliotecilor școlare se încadrează, prin înseși obiectivele sale, în acțiunea generală de pregătire și educare în spirit comunist a tinerei generații. Iată de ce bibliotecarul care lucrează în școală nu-și poate limita munca doar la procurarea, catalogarea și păstrarea publicațiilor, ci are datoria să fie și un pedagog, capabil să dezvolte dragostea elevilor pentru lectură, să recomande cu competență și căldură cartea cea mai nimerită pentru pregătirea, trebuințele și preferințele elevilor, potrivit particularităților de vîrstă ale acestora.

Bibliotecarii școlari s-au preocupat încă înainte de deschiderea cursurilor de pregătirea localului bibliotecii, de verificarea, organizarea și îmbogățirea fondului ei de publicații, de completarea cataloagelor și întocmirea bibliografiilor. De asemenea, ei s-au îngrijit de selecționarea, organizarea și pregătirea colectivului de elevi care lucrează pe lângă bibliotecă, au stabilit, cu ajutorul conducerei școlii, modul de colaborare cu personalul didactic, cu instructorii de pionieri și cu părinții elevilor, au pregătit materialul necesar agitației vizuale și manifestărilor de masă în rîndul cititorilor etc.

Preocupindu-se de îmbogățirea fondului de publicații, bibliotecarii au căutat să procure în primul rînd cărțile și revistele cerute de prevederile planurilor și programelor de învățămînt, de continutul activității cu elevii în afară de clasă și în afară de școală care, stabilind volumul cunoștințelor și deprinderilor ce urmează să fie însușite de elevi, orizontul de cultură generală al acestora, dau orientarea de bază asupra cărților și periodicelor ce trebuie să se găsească neapărat în bibliotecă. Se impune de asemenea ca bibliotecă să cuprindă și cărțile necesare activității desfășurate de organizația U.T.M. și de pionieri. Este foarte important, în același timp, să se țină seama de faptul că bibliotecă școlară are datoria să sprijine continuă perfecționarea a pregătirii învățătorilor și profesorilor, punindu-le la dispoziție literatură ideologică și de specialitate, lucrări de pedagogie, metodici, culegeri de texte pentru orele de dirigiență, antologii, enciclopedii etc. Toate acestea impun bibliotecarului ca în procurarea cărților și periodicelor să pornească atît de la planurile editurilor sau de la buletinul „Cărți noi”, cit și de la propunerile făcute de personalul didactic pentru toate obiectele de studiu și pentru activitatea educativă, ca și pentru perfecționarea pregătirii proprii.

Desigur, bibliotecarul nu trebuie să se uite nici pe sine. Este indicat ca el să-și alcătuiască un colț metodic-bibliologic care să

cuprindă, printre altele, lucrări de biblioteconomie, bibliografie, material normativ și de îndrumare primit de la Ministerul Învățămîntului și de la organele locale de învățămînt, Bibliografia R.P.R. și Bibliografia periodicelor din R.P.R., editate de Biblioteca Centrală de Stat, revista „Cătuza bibliotecarului”, materiale necesare muncii de propagandă cu cartea, indici bibliografici de recomandare, albume cu decupări din ziare și reviste grupate pe diferite teme etc. Este bine ca fiecare bibliotecă să aibă și un fișier tematic pe care să-l îmbogățească necontenit și care să cuprindă materiale fișate din cărți și periodice, grupate pe probleme.

Un rol deosebit de important în îndrumarea și sistematizarea lecturii îl au cataloagele bibliotecii, care ușurează munca de informare bibliografică oferind cititorilor — profesori și elevi — informații asupra cărților de care au nevoie. Pentru elevii din clasele I—IV cataloagele pe materii sint cele mai indicate. Aici se aplică pe o scară largă principiul prezentării vizuale, realizată prin fișe pe care sint reproduse coperte de cărți. Titlurile pot fi dispuse după genuri (de pildă: povestiri, basme, viața oamenilor celebri, viața școlii, călătorii, povestiri despre natură, povestiri despre animale, istorioare hazlii etc.). Pentru elevii din clasa a IV-a este bine să se dea și anumite indicații referitoare la cărțile menționate în catalog, scrise pe fișe de format standard, care conțin numele autorului, titlul, locul editării, numele editurii, anul, numărul paginilor. Pentru copiii de 10—11 ani este indicat să se alcătuiască și un catalog pe materii, care să îmbrățișeze totalitatea colecției de opere ce le sint recomandate, în timp ce pentru elevii de vîrstă mijlocie și adolescenți se recomandă cataloagele alfabetice (de autori), care respectă și aplică regulile generale de orînduire a fișelor. Se pot introduce în aceste cataloage — pe lângă fișa divizionară de literă, de silabă — și fișe divizionare de nume.

Fondul de publicații și cărțile noi intrate în bibliotecă pot fi popularizate prin prezentări bibliografice, prin liste de recomandare, prin panouri și prin vitrine unde sint sistematizate pe obiecte de studiu, pe teme, pe genuri sau pe autori, spre a suscita curiozitatea elevilor și a-i stimula să le citească.

Activitatea bibliotecarilor școlari se va desfășura cu atît mai bine cu cit aceștia vor realiza o colaborare mai strînsă cu învățătorii, cu profesorii și diriginții. Se recomandă, în același timp, să se formeze un colectiv de elevi — prieteni ai bibliotecii. Este bine ca bibliotecarul să organizeze, pentru acești cola-

La Biblioteca Centrală de Stat — filiala pentru copii și tineret

Un larg schimb de experiență

Secțiile de învățămînt din întreaga țară au organizat în această perioadă, pe baza unei tematici alcătuite de Ministerul Învățămîntului, seminarii cu bibliotecarii școlilor de cultură generală, profesionale și tehnice. Aceste seminarii au urmărit realizarea unui amplu schimb de experiență în problemele specifice bibliotecilor școlare și ale muncii cu cartea în rîndurile elevilor.

La seminarul desfășurat recent în Capitală s-a prezentat un referat privind activitatea bibliotecii Școlii medii „I. L. Caragiale” în cursul anului care a trecut. Referatul a făcut cunoscută participanților la seminar varietatea instrumentelor de informare bibliografică elaborate de bibliotecă școlii respective în sprijinul orientării multilaterale a lecturii elevilor. Printre acestea se numără, de pildă, cataloage bibliotecii (sistematic și alfabetice), fișierul tematic pentru clasele V—XI, fișierul tematic de informare diriginților, 22 de indici bibliografici pe teme și autori, fișierul recenziilor literare, bibliografiile pe teme științifice și tehnice, albume și fișiere ilustrate pentru cititorii din clasele III și IV etc.

În cadrul seminarului a fost prezentat de asemenea planul de muncă pe anul școlar 1964/1965 al bibliotecii de la Școala generală de 8 ani „Vasile Alecsandri”. Printre obiectivele acestui plan se înscriu cuprinderea tuturor elevilor în sfera de activitate a bibliotecii și intensificarea lecturii, organizarea unei bogate activități de informare bibliografică și de popularizare a cărții, o justă și ritmică completare a fondului bibliotecii, buna organizare a acestui fond și a cataloagelor etc.

De asemenea, biblioteca Școlii generale de 8 ani „V. Alecsandri” își propune să atragă în rîndurile cititorilor săi și pe părinții elevilor, ceea ce va contribui la întărirea legăturilor dintre școală și familie.

La seminarul din regiunea Oltenia, care s-a desfășurat la Școala medie din Orșova, au participat bibliotecarii din 50 de școli medii și de 8 ani. Ei au analizat în adîncime, pe baza unor referate întocmite prin grija secției regionale de învățămînt, probleme legate de contribuția bibliotecilor școlare la desfășurarea procesului instructiv-educativ. Au fost prezentate planuri de muncă ale unor biblioteci cu o bună experiență, au fost dezbătute probleme privind formele de activitate ale bibliotecilor școlare care contribuie la orientarea lecturii elevilor, la dezvoltarea gustului lor pentru literatură etc.

O bună parte a dezbaterilor din seminar au fost dedicate colaborării dintre bibliotecar și profesorii de diferite specialități, antrenării acestora la completarea fondului de cărți al bibliotecii și la rezolvarea tuturor chestiunilor privitoare la coordonarea lecturii elevilor cu cerințele programelor școlare.

Dezbaterile au fost urmate de diferite manifestări legate de activitatea curentă a bibliotecilor școlare. Astfel, s-a inițiat o „călătorie cu cartea în mină”, referitoare la realizările dobîndite de poporul nostru muncitor, sub conducerea partidului, în cei 20 de ani de viață liberă. La această manifestare și-au adus contribuția cei mai activi cititori ai bibliotecii Școlii medii din Orșova. De asemenea participanții la seminar au vizitat expoziția organizată de aceeași bibliotecă.

boratori ai săi, instructaje în care să le vorbească despre istoria scrisului și a cărții, despre structura și elementele acesteia — foaia de titlu, autorul cărții, prefața, tabla de materii, indicele alfabetic, notele din subsol, observațiile de la sfîrșitul cărții, ilustrațiile etc. — despre dicționare și indici bibliografici, despre cataloage și fișiere, despre îngrijirea publicațiilor în timpul studiului, despre conservarea acestora etc. Vizitele la bibliotecă, librării, tipografii, legătorii, la expoziții ale cărții etc. pot întregi cele spuse de bibliotecar, lărgind orizontul de cunoștințe al tinerilor prieteni ai cărții. Este important să li se formeze elevilor deprinderea de a folosi izvoarele bibliografice, de a urmări în mod sistematic apariția materialelor bibliografice în tema care-i interesează, de a-și alege singuri cărțile de care au nevoie. În acest scop se pot organiza expoziții ale materialelor bibliografice (bibliografii pe diferite teme și autori, liste de recomandare pe obiecte de studiu, lucrări metodice pentru organizarea studiului individual etc.). Sint indicate de asemenea consultațiile pe care bibliotecarii școlari le pot organiza, pentru elevii din ultimele clase, în legătură cu modul cum să folosească bibliografia în întocmirea unei lucrări.

Un rol important revine bibliotecilor școlare cu prilejul sărbătoririlor, aniversărilor sau comemorărilor ce se organizează în școală. Cu aceste prilejuri ele pot organiza mici expoziții sau standuri cu materialul documentar corespunzător. De asemenea, interesindu-se de excursiile pe care le vor face elevii, de vizitele cu aceștia la muzee, la monumente istorice etc., bibliotecarul poate organiza în prealabil pentru ei călătorii pe hartă pe traseele ce urmează a fi parcurse, expoziții cu material documentar despre muzeele ce vor fi vizitate ș.a.m.d. Se recomandă totodată ca, în colaborare cu corpul didactic, bibliotecarul să pregătească din vreme „Sărbătoarea primei cărți”, la care elevii din clasa I, după ce au învățat să citească, sint primiți în mod festiv în rîndurile cititorilor bibliotecii.

Toate aceste acțiuni vor fi, desigur, astfel organizate încît să nu ducă la supraincercarea elevilor și să nu se suprapună celorlalte acțiuni din școală.

Întreaga muncă a bibliotecarului școlar trebuie să devină un auxiliar important al procesului instructiv-educativ, care să contribuie din plin la educarea comunistă a elevilor.

STEFAN RĂDULESCU
cercetător științific
Institutul de științe pedagogice

LECȚII

NOȚIUNILE

NOI

Noile programe școlare de matematică pentru școala medie prevăd studierea de către elevi a unor noțiuni moderne din domeniul acestei științe, asigurându-le astfel o pregătire mai bună, mai corespunzătoare cerințelor actuale.

Astfel, programa prevede predarea sistematică a teoriei mulțimilor în clasa a IX-a, dând elevilor acestei clase prilejul să se familiarizeze cu noțiuni cum sînt apartenența, incluziunea, reuniunea, intersecția, mulțimi de puncte, intervale, mulțimea vidă etc. Îmi propun să folosesc larg notațiile aplicate în teoria mulțimilor pentru a ușura înțelegerea de către elevi a scrierii ecuațiilor și a sistemelor de ecuații; de asemenea, să folosesc rezolvările lor. În același timp, intrucit cunoștințele din domeniul teoriei mulțimilor înlesnesc mult înțelegerea unor chestiuni de geometrie, le voi folosi alături de predarea geometriei plane și în predarea geometriei în spațiu. De exemplu, îmi propun să fac uz de ele în demonstrarea teoremei celor trei perpendiculare, intrucit această teoremă, destul de dificil de înțeles prin metode geometrice, se studiază mult mai ușor prin folosirea noțiunilor legate de teoria mulțimilor.

Largi posibilități în vederea modernizării predării matematice oferă și studiul noțiunii de funcție. Pentru a-i ajuta pe elevi să înțeleagă în adincime această noțiune le-o voi prezenta ca o corespondență biunivocă între două mulțimi și voi stăruia asupra prezentării matematice a relațiilor de funcții întâlnite în viață, în producție.

Cu ajutorul funcțiilor voi prezenta și noțiunea de ecuație. Astfel, le voi arăta elevilor că soluția ecuației $f(x) = g(x)$ înseamnă determinarea mulțimii acelor valori ale lui x pentru care funcțiile $f(x)$ și $g(x)$ iau aceleași valori. În felul acesta, multiplicitățile și variatele chestiuni legate de ecuații vor deveni mai clare, mai lesne de înțeles pentru elevi. Voi accentua faptul că funcția $y = f(x)$ asociază fiecărei valori x o valoare a lui y și numai una, și voi reaminti elevilor că, așa cum știu din cele învățate în clasa a VIII-a despre sistemul cartezian, perechea de valori (x, y) determină un punct M . În continuare voi scoate în evidență că mulțimii perechilor (x, y) îi corespunde o mulțime de puncte, care reprezintă graficul funcției.

Socotesc că este foarte important să se folosească, în mod deosebit pentru a-i deprinde pe elevi să traseze grafice. Voi urmări în mod deosebit traseerea graficelor funcțiilor trigonometrice, intrucit, obișnuindu-se să traseze grafice cu diferite argumente și amplitudini, elevii vor putea înțelege mai bine unele noțiuni de fizică pe care le vor studia în clasele a X-a și a XI-a — de pildă curentul alternativ sau mișcarea oscilatorie, care sînt descrise matematic prin funcții trigonometrice. În felul acesta ei vor putea sesiza mai clar și legătura strinsă existentă între fizică și matematică.

Programa de analiză matematică pentru clasa a XI-a prevede ca prim capitol „Mulțimea numerelor”, iar în capitolul II cunoștințe despre teoria mulțimilor. Socotesc însă că este mai bine să se inverseze această ordine, intrucit elevii au dinainte cunoștințe despre teoria mulțimilor,

cu ajutorul cărora putem preciza structura mulțimii numerelor. În felul acesta numărul natural le va apare ca expresia proprietății mulțimilor cu același număr de elemente.

În vederea lărgirii cunoștințelor referitoare la mulțimea numerelor, îmi propun să dau elevilor mei din clasa a XI-a și noțiunile de inel și corp și totodată să tratez într-un mod mai general problema operațiilor. Cu elevii cei mai buni din clasă, care sînt și membri ai cercului de matematică, voi lucra mai mult în această direcție, așa încît să le dau posibilitatea de a rezolva unele probleme mai complexe propuse în „Gazeta matematică”.

Avînd în vedere că elevii clasei a XI-a cașcă determinanții voi căuta să valorific aceste cunoștințe în rezolvarea sistemelor de ecuații, ca și în rezolvarea problemelor de geometrie analitică. După părerea mea, cu ajutorul determinanților este mult mai ușor de formulat, de exemplu, condiția ca trei drepte să fie concurente, aria triunghiului etc., intrucit acestea decurg din discuția sistemelor de ecuații.

În articolul de față am ridicat doar cîteva probleme în legătură cu modernizarea predării matematice în școala medie. Intrucit profesorii de specialitate au acumulat o experiență destul de bogată în această privință, cred că ar fi utilă popularizarea experienței lor, pentru a fi valorificată în toate școlile noastre.

prof. IOAN BETUKER
Marghita

FIZICĂ ȘI ARITMETICĂ

În munca mea de predare a fizicii la clasa a VII-a întîmpin o serie de greutăți din cauză că se mai face încă vîdită o lipsă de concordanță între programa de fizică și cea de aritmetică.

Ca urmare a acestui fapt, legea pirghiilor, de exemplu, este greu accesibilă elevilor, căci ea se bazează pe noțiunea de raport, pe care ei nu o studiază la aritmetică decît mai tîrziu. Această cauză face ca la rezolvarea problemelor relative la pirghii legea pirghiilor să nu fie indicată sub forma $F \cdot R = b_1 \cdot b_2$, aceasta necesitînd cunoașterea tehnicii prin care se află cel de-al patrulea proporțional.

Pentru a înlătura aceste neajunsuri și a-i ajuta pe elevi să deducă în mod intuitiv legea pirghiilor, pornesc de la exemple simple de pirghii, cunoscute de ei din practică (de pildă, balansoarul), pe baza cărora se pot deduce ușor condițiile de echilibru la pirghii, iar de aici legea pirghiilor sub forma: $F \cdot b_1 = R \cdot b_2$, care prezintă și avantajul că poate fi utilizată în probleme pe baza cunoștințelor căpătate anterior de elevi la aritmetică. Îmi propun însă ca, după ce elevii vor parcurge capitolele „Rapoarte și proporții” și „Mărimi direct și invers proporționale”, să organizez o lecție recapitulativă în care, pe baza cunoștințelor căpătate, să

le prezint legea pirghiilor și sub formele $F \cdot R = b_1 \cdot b_2$ și $F/b_1 = R/b_2$.

O altă problemă care comportă unele dificultăți se referă la legea generală de dependență proporțională, cu care elevii se familiarizează de la aritmetică. Cu toate că ei își însușesc ușor definiția mărimilor proporționale dată în aritmetică și rezolvă rapid probleme cu regula de trei simplă, sesizează destul de greu dependența proporțională între mărimile fizice, reproducînd de cele mai multe ori în mod mecanic formularea diferitelor legi din fizică. Aceste dificultăți se datorează faptului că ideea de dependență proporțională este tratată diferit în manualul de aritmetică față de manualul de fizică. Astfel, în timp ce în aritmetică se pune accentul pe rezolvarea problemelor cu regula de trei simplă în care mărimile proporționale nu intervin în mod direct, ci prin intermediul valorilor lor, în fizică aceste mărimi se înțeleg deseori în diferite legi și relații.

Iată cum procedez pentru a-i ajuta pe elevi să-și însușească în mod conștient și temeinic dependența proporțională dintre diferite mărimi ce intervin în fizică. Pornesc de la cunoștințele pe care ei le-au căpătat la aritmetică în legătură cu faptul că, dacă într-un produs de mai mulți factori unul dintre factori se mărește (se micșorează) de un număr de ori, ceilalți rămînînd neschimbați, produsul se mărește (se micșorează) de același număr de ori. Apoi, pentru fixarea ideii generale de dependență proporțională, mă refer la o serie întreagă de formule în care intervin diferite mărimi cunoscute de elevi de la aritmetică, geometrie sau fizică. De exemplu, le reamintesc formulele conform cărora prețul total este egal cu prețul unitar înmulțit cu cantitatea, aria este egală cu produsul bazei prin înălțime, spațiul parcurs este egal cu produsul dintre viteză și timp etc. Subliniez că în toate aceste formule dependența direct proporțională între două mărimi se stabilește considerînd cea de-a treia mărime constantă, acest lucru fiind fie impus de condițiile problemei (de exemplu în mișcarea uniformă viteza este constantă), fie subînțeles. O altă relație între mărimi la care obișnuiesc să mă refer, intrucit e des întîlnită în practică, este cea de forma $A = B \cdot C$, în care A este direct proporțional cu B și invers proporțional cu C . Dependența care intervine în această relație poate fi ușor înțeleasă de elevi dacă ne referim la cunoștințele de aritmetică relative la mărirea unei fracții (a valorii unui raport) de un număr de ori prin mărirea numărătorului sau micșorarea numitorului de același număr de ori. Și aici precizez de la început că la stabilirea dependenței între două mărimi este necesar ca cea de a treia să rămînă constantă, pentru a nu se ajunge la concluzii eronate.

Pe această cale elevii își însușesc mai ușor și mai trainic cunoștințele de fizică. De exemplu, folosind interpretarea matematică a legii lui Ohm, $I = V/R$, ei vor putea răspunde lesne la o întrebare de felul „Cum va lumina un bec construit pentru tensiunea de 220 V atunci cînd i se aplică tensiunea de 120 V”? Altfel, deși formulează corect enunțul legii, nu se pot descurca ușor cînd e vorba de aplicații practice.

Ar fi bine ca, pentru o cit mai bună înțelegere a cunoștințelor și pentru a crea condițiile ca

elevii să le poată aplica în mod cit mai larg, să se revadă mai atent programele de fizică și de matematică, pentru a fi mai strîns coordonate.

prof. MARIA DRAGUȚ

PROCEDEE MODERNE

Printre procedeele cele mai eficiente și mai moderne de predare a cunoștințelor de chimie, verificate larg în practică, se numără la loc de frunte utilizarea proiecției diascopice și cinematografice în strînsă legătură cu efectuarea diferitelor demonstrații și experiențe. Într-adevăr, folosirea diafilmului și a filmului documentar permite profesorului să prezinte în mod concret elevilor fenomene chimice complexe din natură și din industrie, să le explice în mod clar, de pildă, procesul de fabricare a amoniacului, a acidului azotic, a carbonatului de sodiu etc., să le dea cunoștințe deosebit de utile despre metode ca îmbogățirea materiei prime, sporirea suprafețelor substanțelor reactive, folosirea presiunilor și temperaturilor optime, a catalizatorilor, a contracurentului, a schimbului de căldură etc. folosite larg în industria noastră chimică.

Socotesc că filmul și diafilmul se pot folosi cel mai eficient ca mijloc de fixare a noțiunilor predate la lecțiile curente, sau ca mijloc de repetare a cunoștințelor dintr-un capitol. De exemplu, în cazul sintezei amoniacului filmul folosit ca mijloc de fixare a cunoștințelor îi va ajuta pe elevi să rețină mai bine cele aflate în legătură cu schimbarea echilibrului chimic în funcție de temperatură, presiune și concentrație. Ei vor putea observa mai ușor etapele principale de fabricare a produsului finit, iar instalația industrială prezentată le va da o imagine asupra realizărilor tehnicii moderne. La clasa a VII-a, pentru lecția „Carbonul în natură, cărbuni naturali și artificiali”, putem folosi pentru fixare filmele „Arderea și combustibilul” sau „Cocsul”. La clasa a IX-a, pentru lecția „Amoniacul și importanța lui”, putem utiliza filmul documentar „Prepararea industrială a amoniacului” iar pentru recapitularea cunoștințelor privind compoziții cu azot și importanța lor în practică avem la dispoziție filmul sau diafilmul cu tema „Îngrășăminte chimice și rolul lor în dezvoltarea agriculturii socialiste”. La repetarea cunoștințelor despre ioni în soluție și electroliza în clasa a X-a îmi propun să folosesc filmul „Electroliza și importanța ei în tehnică”, iar la lecțiile din clasa a XI-a filme și diafilme cum sînt „Industria petrochimică de pe Valea Trofășului”, „Metanul, materie primă importantă în industria petrochimică”, „Alcoolul etilic”, „Destilarea fracționată a țiteiului”, „Destilarea uscată a cărbunilor de pămînt”, „Producerea gazului de iluminat”.

Desigur, succesul lecțiilor în care se utilizează proiecția diascopică sau cinematografică depinde mult și de modul cum sînt organizate lecțiile respective. Socotesc astfel că înainte de a prezenta diafilmul sau filmul este necesar să-i familiarizăm pe elevi cu noțiunile, cu fenomenele și

procesele pe care le prezintă acestea, pentru că numai așa vor înțelege bine imaginile pe care le vor vedea. De aceea, prezentînd de exemplu la clasa a XI-a un film despre fabricarea cauciucului sintetic, voi căuta întîi să le formeze elevilor cunoștințele de bază despre hidrocarburi dienice (hidrocarburi nesaturate cu două duble legături în moleculă), insistînd asupra butadienei și izoprenului. Voi folosi apoi cunoștințele lor asupra polimerizării pentru a le arăta că prin polimerizarea butadienei și izoprenului putem ajunge la substanțe asemănătoare cauciucului. În continuarea lecției voi vorbi despre cauciucul natural — obținerea lui, structura, proprietățile, și metodele de prelucrare. Pentru a dovedi caracterul nesaturat al cauciucului natural care este de fapt un polimer al izoprenului, voi executa experiențe demonstrative, arătînd că prin distilarea cauciucului se obțin hidrocarburi nesaturate care pot decolora apa de brom sau soluția de permanganat de potasiu. Voi sublinia apoi importanța cauciucului datorită utilizării lui în cele mai variate domenii ale tehnicii. Ora următoare o voi rezerva exclusiv predării cunoștințelor despre cauciucul sintetic, prezentînd mecanismul reacțiilor de polimerizare a butadienei, izoprenului, cloroprenului, ca și copolimerizarea butadienei cu stiren și cu acrilonitril, prin care se obțin diferite calități de cauciuc sintetic. Voi atrage în același timp atenția elevilor asupra faptului că țara noastră, care dispune de însemnate cantități de țitei și gaze naturale, a dat o largă extindere producției de cauciuc sintetic și prelucrării acestuia. Fixarea noțiunilor o voi realiza prezentînd filmul „Cauciucul”, care poate contribui mult la consolidarea cunoștințelor privind extragerea cauciucului natural, prelucrarea și mai ales vulcanizarea lui, lămurînd procesele de polimerizare, prezentînd diversitatea produselor obținute din cauciuc. Pentru a dovedi superioritatea cauciucului vulcanizat filmul face o comparație între cauciucul brut și cauciucul vulcanizat, arătînd mijloacele tehnice folosite. În continuare filmul prezintă cauciucul sintetic și metodele de obținere a acestuia. Elevii rămîn cu noțiunea clară că, indiferent de metoda folosită, fabricarea cauciucului sintetic cuprinde în mod necesar două etape: prepararea monomerului și polimerizarea lui. Prezintă prepararea butadienei din alcool etilic, din gazele obținute din țitei sau prin deshidrogenarea butanului, filmul prezintă elevilor diferite instalații industriale și scheme de funcționare, făcîndu-i să vadă cum arată un condensator, un reactor, o instalație de răcire, o baterie de polimerizare, o coloană de distilare, un malaxor cu vid etc. În acest mod ei vor avea posibilitatea să înțeleagă mai clar diversitatea proceselor care leagă chimia de fenomenele naturale, de tehnică, de producție. Pentru a consolida cit mai temeinic cele predate îmi propun ca în săptămîna în care voi preda lecția despre cauciuc să organizez și o vizită cu elevii la uzina chimică „Danubiana” din București.

Utilizarea diafilmelor și filmelor didactice în imbinare strînsă cu celelalte metode și procedee de predare ne va ajuta să îmbunătățim continuu nivelul cunoștințelor însușite de elevii noștri.

prof. CARMEN IONESCU

PRIMELE CUNOȘTINȚE

Predarea limbilor moderne se bucură în prezent de o atenție sporită în învățământul nostru de cultură generală. În aceste condiții, numeroși profesori de limbi moderne au dobândit o experiență valoroasă, asigurând o bună însușire a acestor limbi de către elevi.

Practica predării primelor cunoștințe de limba franceză în școlile regiunii București a scos la iveală faptul că obțin rezultate bune acei profesori care, pe lângă că au o pronunție perfectă, o bună dicțiune, o scriere clară și ordonată, folosesc metode și procedee adecvate și țin seama de principiul intuiției, al accesibilității, al anteriorității comunicării orale asupra celei scrise.

Profesorii cu experiență înaintată știu că începătorilor nu trebuie să li se traducă decât foarte rar și numai expresii care se cer neapărat traduse, întrucât în acest stadiu traducerea prezintă un mare pericol — acela de a nu învăța limba pentru a o vorbi. De asemenea, ei evită învățarea teoretică de către elevi a regulilor de pronunțare, și de aceea nu le predau separat, ci caută ca însușirea lor să se realizeze în același timp cu însușirea cuvintelor limbii.

Astfel de profesori cum sînt, de pildă, tovarășii Virgil Deghetto (Călărași), Mihai Bulic (Tr. Măgurele) și Marieta Popescu (Roșiori de Vede) pornesc de la ideea că la primele lecții gestul trebuie să precedă cuvîntul. De aceea, în primul trimestru al clasei a V-a ei arată întii elevilor obiectul ce trebuie denumit sau imaginea acestuia, le sugerează acțiunea ce trebuie denumită și abia după aceea rostesc cuvîntul respectiv. Procedează de asemenea bine acei profesori care prezintă orice cuvînt nou într-o comunicare, evitînd cu grijă prezentarea izolată a cuvîntului. Comunicările — care apar la început sub forma „c'est un...”, „c'est une...” — sînt pronunțate întii, clar și expresiv, de profesor și apoi repetate de elevi în colectiv și individual.

Profesorii cu experiență pornesc întotdeauna în predare de la cunoscut la necunoscut, străbătînd mai multe etape. După ce a fost parcursă prima etapă (prezentarea cuvîntului într-o comunicare orală, de felul celei relatate mai sus), trec mai departe, punînd întrebări care cer răspunsuri (de exemplu: „est-ce un crayon? — oui, c'est un crayon”). În a treia etapă se folosesc așa-numitele opoziții (oui, c'est un...; c'est une...; „non, ce n'est pas un...”, ce n'est pas une...”), în care este recomandabil să se lucreze mai mult individual.

În predarea primelor noțiuni de gramatică cei mai buni profesori caută în primul rînd să evite excesul de teorie. Ei folosesc fie textele de lectură, fie comunicarea pentru a-i ajuta pe elevi în identificarea și fixarea structurilor gramaticale, în automatizarea deprinderilor respective.

Organizarea și desfășurarea fiecărei lecții constituie o preocupare de seamă pentru profesorii de limba franceză din regiunea noastră, care caută să folosească expunerea noului material (fonic, lexical, gramatical), fixarea și consolidarea lui pentru a le forma elevilor deprinderi trainice de utilizare practică a cunoștințelor. În expunerea noului material ei pornesc de la reactivizarea vechilor cunoștințe și, îndeosebi, a acelor cunoștințe care vor permite o mai ușoară înțelegere a elementelor noi. Ei urmăresc ca introducerea acestor elemente noi să fie motivată din punct de vedere științific și au grijă să ve-

rifice imediat înțelegerea cunoștințelor predate, introducînd o nouă situație verbală pe care elevii s-o poată rezolva singuri. La rîndul ei, fixarea se realizează pornind de la exemplele folosite pentru introducerea elementelor noi, pe baza cărora se alcătuiesc tablouri sinoptice.

Fără a se opri aici, profesorii cu experiență caută ca deprinderile elevilor să ajungă pînă la automatisme audio-articulatorii, astfel încît stăpînirea structurilor gramaticale nou învățate să se înscrie în vorbirea spontană a elevilor. Automatizarea se realizează prin cît mai felurite exerciții aplicative, exercițiile orale fiind urmate, în general, de exerciții scrise și de o dictare. Este apreciabilă preocuparea acelor profesori care, pe lângă exercițiile din manuale, creează ei înșiși altele.

Profesorul de limba franceză nu poate neglija în activitatea cu începătorii mijloacele audio-vizuale, care constituie un auxiliar deosebit de prețios al procesului de învățare a acestei limbi. Toate școlile medii și multe școli de 8 ani dispun de magnetofone, pe care profesorii de limba franceză le pot folosi larg pentru formarea pronunției și intonației, pentru efectuarea de exerciții aplicative, oferind elevilor adevărate modele de pronunție corectă. În acest scop profesorul poate prezenta, imprimată pe bandă, fie vocea sa, fie vocea altei persoane cu o pronunție aleasă. De asemenea, magnetofonul poate fi folosit cu succes în munca individuală cu elevii care au mai multe greutăți de pronunție, ca și în efectuarea multor exerciții prin procedeele completării spațiilor libere ale benzii. Este indicat, de asemenea, să se apeleze la sincronizarea elementului auditiv cu cel vizual. În acest scop putem recurge la ajutorul ilustrațiilor, al planșelor sau diafilmelor care să înfățișeze succesiv diferitele momente ale unui text de lectură și simultan să prezentăm, imprimate pe bandă de magnetofon cuvintele sau structurile gramaticale reclamate de conținutul textului respectiv. Atragem însă atenția că mijloacele audio-vizuale trebuie utilizate pentru consolidarea cunoștințelor predate și nu pentru a înlocui activitatea de predare a profesorului la clasă.

Folosind posibilitățile largi pe care le oferă fiecare lecție în parte, profesorii de limba franceză pot desfășura o intensă activitate pentru a le forma elevilor deprinderi trainice de exprimare corectă și expresivă în limba franceză.

LUCIAN RAȘCA
inspector metodist

STUDIUL IGIENEI

După cum se știe, în planul de învățămînt pentru școala generală de 8 ani se prevede predarea igienei ca materie separată în clasa a VII-a. În acest fel, pe lângă faptul că se lărgeste sfera cunoștințelor ce se dau elevilor în domeniul respectiv, se realizează o binevenită trecere către noțiunile de protecție și tehnică a securității muncii și, prin aceasta, o mai strînsă legătură a predării cu practica.

Cercetarea programei și a manualului de igienă evidențiază de la început marea importanță care este acordată cunoașterii de către elevi a influenței mediului exterior asupra sănătății. Îmi propun să accentuez în mod deosebit aceste probleme în cadrul predării, corelînd capitolul respectiv cu o serie de cunoștințe însușite anterior la anatomie și fiziologie, la care se vor adăuga, așa cum am stabilit în

cadrul unei discuții purtate recent în școală, recomandările profesorului de educație fizică și ale dirigintei. Mă voi opri, în lecțiile despre influența mediului exterior asupra sănătății, și la figurile care însoțesc acest capitol în manual. Printre exemplele practice pe care le voi da în această privință voi compara amănunțit două fîntini din apropierea școlii, alese în așa fel încît să poată evidenția avantajele celei mai igienice dintre acestea.

Tratînd, în continuare, despre igiena solului, voi reliefa necesitatea completării proceselor naturale de autoepurare a solului cu măsuri energice de asanare. În legătură cu asanarea solurilor umede le voi vorbi elevilor despre plantarea arborilor cu o suprafață foliară mare, socotită ca una dintre cele mai eficiente metode în acest scop, întrucît speciile respective de arbori asigură, prin transpirație intensă, o desecare puternică a terenului pe care au fost plantate.

Voi accentua de asemenea asupra necesității de a se respecta regulile de igienă în cadrul școlii. Exemplul practic pe care îl dau în această privință școala va asigura înțelegerea de către elevi a necesității de a respecta cerințele igienei în locuințele lor.

Igiena principalelor sisteme și organe ale organismului uman poate fi însușită cu ușurință de către elevi mai ales dacă ținem seama că actuala serie de elevi ai clasei a VII-a s-a înfîlțit cu multe din cunoștințele respective în anul școlar trecut, cu prilejul predării anatomiei și fiziologiei. Fără îndoială însă că acum ei vor studia aceste probleme mai pe larg, putîndu-și forma o concepție generală despre igienă și despre importanța ei. Pentru a introduce în aceste lecții elemente noi, atractive, îmi propun să le arăt elevilor, printre altele, ce rezultate se pot obține în munca productivă, în sport etc. pe baza unei perfecte cunoașteri a igienei sistemului osteo-muscular, a igienei sistemului nervos, a aparatelor respirator, circulator și digestiv și să scot în evidență importanța muncii, educației fizice și sportului pentru o bună dezvoltare a organismului.

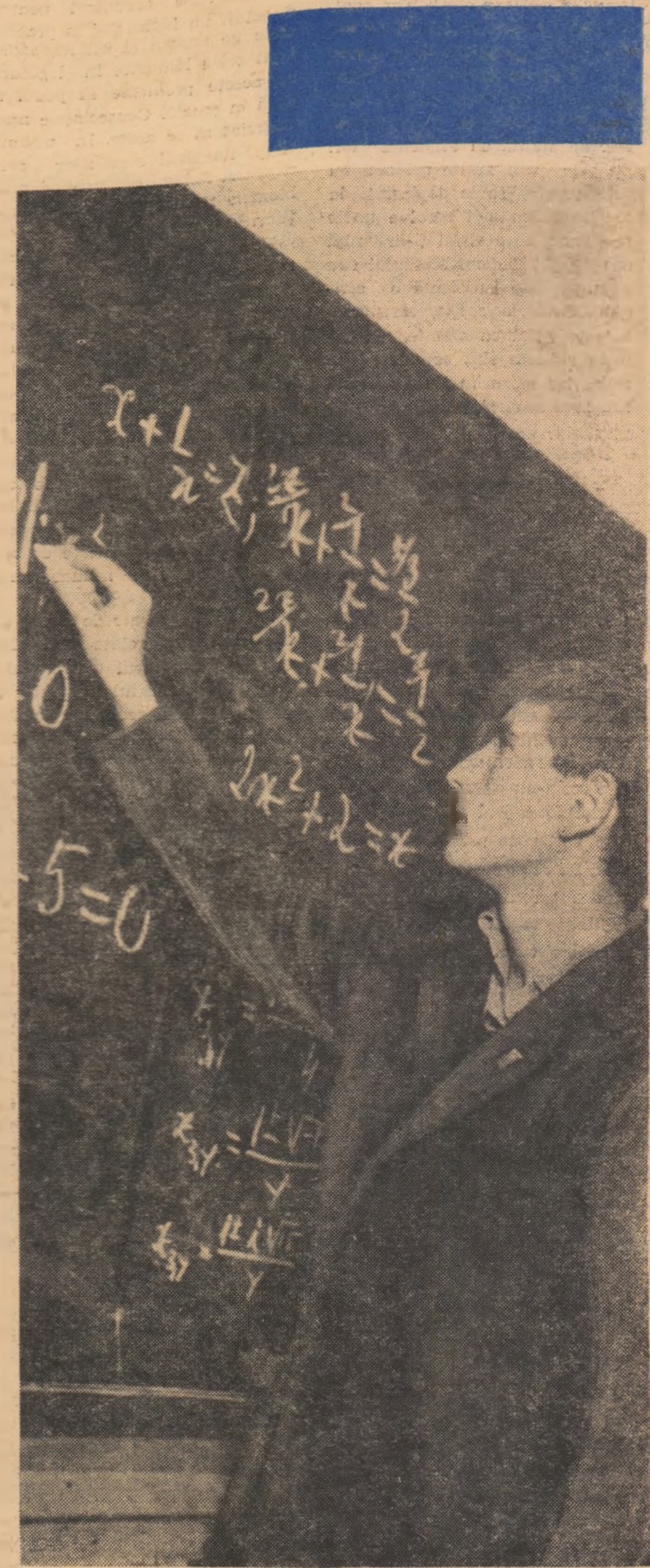
O deosebită atenție voi acorda și predării capitolului referitor la igiena personală. Voi insista în această privință asupra necesității de a se asigura călărea organismului printr-un contact rațional organizat cu condițiile de mediu. De asemenea, voi insista asupra mijloacelor de profilaxie a bolilor transmisibile, stăruind asupra căilor de transmitere a acestora, asupra receptivității organismului și asupra metodelor de a inhiba această receptivitate. În legătură cu aceasta mă voi opri asupra cauzelor care provoacă îmbolnăvirea și asupra simptomatologiei celor mai frecvente maladii. Printre altele, socotesc necesar să scot în evidență rolul vaccinului și felul în care se poate dobîndi imunitatea, în strînsă legătură cu vaccinările ce se fac în școală.

Una din orele puse de programă la dispoziția profesorului o voi folosi pentru lucrări de laborator, subliniind importanța sterilizării instrumentelor cu care se lucrează (de exemplu, siringile) și prezentînd diferitele substanțe antiseptice și modul de întrebuițare a acestora. Voi organiza de asemenea observarea bacteriilor la microscop și a culturilor de bacterii nepatogene pe medii cu agar-agar.

În sfîrșit, în predarea cunoștințelor despre primul ajutor voi căuta să le formez elevilor deprinderi în această direcție.

Voi verifica desigur, în permanență, aplicarea normelor de igienă de către toți elevii, colaborez strîns în acest scop cu celelalte cadre didactice.

prof. S. IONESCU

SCRISORILE și rezolvarea lor

Esti învățător sau profesor. Ai așteptat cu nerăbdare terminarea anilor de studii pentru a-ți începe munca în școală. Ți-ai făurit visuri și acum le vezi împlinindu-se oră de oră, zi de zi. Iar bucuria împlinirilor este cu atât mai mare cu cât pentru pregătirea fiecărei lecții, pentru educarea fiecărui școlar a trebuit să găsești calea cea mai indicată, soluția cea mai corespunzătoare. Alte și alte întrebări își așteaptă însă, mereu, răspunsul. Și tocmai în aceasta stă bucuria muncii tale de făuritor de valori morale și intelectuale, de valori vii, omenești.

În munca aceasta tu nu ești singur. Ai vin în sprijin toți cei care au această îndatorire. Iar grija lor implică aspecte multiple, pornind de la îndrumarea atentă și calificată a activității tale și mergând pînă la problemele personale, de viață. Directorul școlii, inspectorul raional, lucrătorii secției regionale de învățămînt au menirea să te ajute, să vegheze ca nimic să nu stăjenească activitatea ta. Ei știu coar cîtă nevoie ai de înțelegerea, de sfatul, de asistența lor. De cele mai multe ori nici nu este nevoie să te deplasezi la secție pentru a-ți rezolva unele probleme, care altfel ți-ar răpi din timpul dedicat studiului sau odihnei. Este suficientă o scrisoare. Acolo, la secție, scrisoarea ta este citită cu atenție, problemele ridicate sînt cercetate cu grijă, iar măsurile luate reflectă întocmai această grijă.

Soluționare rapidă, măsuri eficiente

Așa procedează cele mai multe secții de învățămînt, care consideră rezolvarea rapidă și justă a scrisorilor primite de la învățători și profesori drept un sprijin real pentru îmbunătățirea muncii în școli. Ni s-a părut interesantă în această privință experiența secției de învățămînt a orașului Sibiu. Aici, cadrele didactice se adresează secției ori de cîte ori n-au putut lămurii o problemă în cadrul școlii — fie că este vorba de probleme pedagogice, fie că se ivesc chestiuni privind încadrarea, salarizarea, relațiile de muncă. Șeful secției citește scrisoarea chiar în ziua so-

sirii ei, iar răspunsul este trimis în câteva zile. Zeci de asemenea scrisori au fost soluționate de la începutul anului școlar și pînă în prezent. Cele mai multe ridicau probleme privitoare la condițiile de muncă, de viață ale cadrelor didactice, care se răsfring direct asupra activității profesionale. Soluționarea lor judicioasă a asigurat înlăturarea cheltuielilor provocate de deplasările inutile, a dus la o însemnată economie de timp, de energie. Și totuși, secția de învățămînt a orașului Sibiu a soretit că n-a făcut totul, că se poate face și mai mult. Ea și-a propus să prevină cauzele care determină pe învățători și profesori să se adreseze direct secției de învățămînt în problemele menționate mai sus. A urmărit care sînt nelămuririle mai frecvente, de la ce școli vin, iar concluziile au dus la o măsură eficientă: s-a organizat pentru directori un instructaj în problemele de muncă și salarii, astfel încît orice lămurire în legătură cu aceste probleme să poată fi dată în școală. Consecințele n-au întârziat să se arate. În ultimul timp, numărul scrisorilor care exprimă nelămuriri privind problemele respective a scăzut simțitor.

Una din cauzele care provocau numeroase deplasări și pierdere de timp era cea a numirilor pe posturile devenite vacante după perioada transferurilor. Acum, secția de învățămînt a orașului, după ce alege cea mai îndreptățită cerere, comunică celorlalți solicitanți fie direct, fie prin directorii de școli măsura luată, arătînd că s-a dat câștig de cauză cererii celei mai îndreptățite. În acest fel se evită nemulțumirile, care erau provocate de cele mai multe ori de necunoașterea situației.

Nu e de mirare de aceea că, așa cum ne relatea tov. Ion Grecu, secretarul comitetului executiv al sfatului popular al orașului Sibiu, secția de învățămînt este, din toate secțiile sfatului, cea care primește cele mai puține reclamații.

Despre un anumit stil de muncă

Există oare la toate secțiile de învățămînt din țară aceeași grijă pentru soluționarea scrisorilor

cadrelor didactice? S-au înlăturat toate manifestările de neglijență sau de ignorare a nevoilor oamenilor muncii din școli?

Din păcate, la aceste întrebări nu se poate da un răspuns pe deplin mulțumitor. Numai așa se explică faptul că numeroase scrisori care ridică probleme ce puteau fi ușor soluționate în școală sau la raion ajung încă la organele regionale și centrale.

Iată o asemenea scrisoare, semnată de o profesoară din Turnu Severin: „În luna octombrie 1963 am înaintat la școală dosarul pentru trecerea în altă categorie de salarizare, intrucît împliniseram peste 10 ani vechime în învățămînt. Școala a înaintat în termen dosarul către secția de învățămînt a orașului Turnu Severin. Din acest dosar lipsea însă adevărîța de definitivat, care nu mi-a fost eliberată de secție intrucît funcționarii acesteia au pierdut actele pe baza cărora o solicitasem. Am întocmit pentru a doua oară actele pentru obținerea definitivatului din oficiu. Au trecut de atunci 11 luni, dar nu am primit încă nici un răspuns, deși am sesizat de cîteva ori secția de învățămînt a orașului Turnu Severin și am trimis și o sesizare în scris la secția de învățămînt a regiunii Oltenia.

Doresc să știu cine se face vinovat de toate acestea.”

Punem și noi, la rîndul nostru, aceleași întrebări secției de învățămînt a regiunii. Credem că ar avea ce să ne răspundă — și nu numai în legătură cu scrisoarea de mai sus, ci și cu stilul de muncă pe care îl relevă ea.

„Bunăvoință” rău înțeleasă

Faptul că o serie întreagă de probleme ce-și pot găsi rezolvarea pe plan local sînt lăsate fără răspuns face ca Ministerul Învățămîntului să continue a fi solicitat să decidă în chestiuni care sînt de competența organelor în subordinea lui. Am stat de vorbă cu cîțiva din cei sosiți la minister în pragul deschiderii anului școlar. Unii din ei veniseră să

obțină aprobări de reexaminare sau diferite derogări de la normele legale. Cum de au ajuns pînă la minister? Nu li s-a explicat oare că nu au dreptul să ceară asemenea lucruri? N-au trecut pe la directorul școlii, pe la secția de învățămînt? Cei mai mulți au trecut și, de bună seamă, au primit răspunsul cuvenit. S-a găsit însă cîte ceva care să „sugereze”: „Poate, cine știe, dacă încercați la minister...” Așa au ajuns oamenii la București. Abia aici li s-a explicat că cererile lor sînt neîndreptățite.

Situații asemănătoare se întîlnesc și în unele cazuri de transferări, de numiri. Unii profesori și-au adus aminte că doresc să se transfere după ce lucrările de transferare s-au încheiat. „Adresați-vă ministerului” li s-a spus de către unii inspectori de la secțiile de învățămînt care doreau să pară binevoitori. Dar această „bunăvoință” îl pune pe om pe drumuri și aglomerează, pe de altă parte, lucrările unor servicii din minister silite să dea lămuriri pe care solicitantul le putea primi la secția de învățămînt sau chiar la școală.

Un ajutor în muncă

Oricît de mare ar fi aparatul secției de învățămînt, oricît de bine ar fi organizată activitatea lui, nu se poate să nu existe în munca de zi cu zi a școlilor aspecte pe care inspectori nu le pot prinde atunci cînd le analizează activitatea. De multe ori, sesizările sosite la secție îi semnalează tocmai asemenea aspecte, făcîndu-i cunoscute lipsuri neajunsuri, greutăți pe lângă care lucrătorii ei au trecut fără să le înregistreze.

Recent, o scrisoare semnală

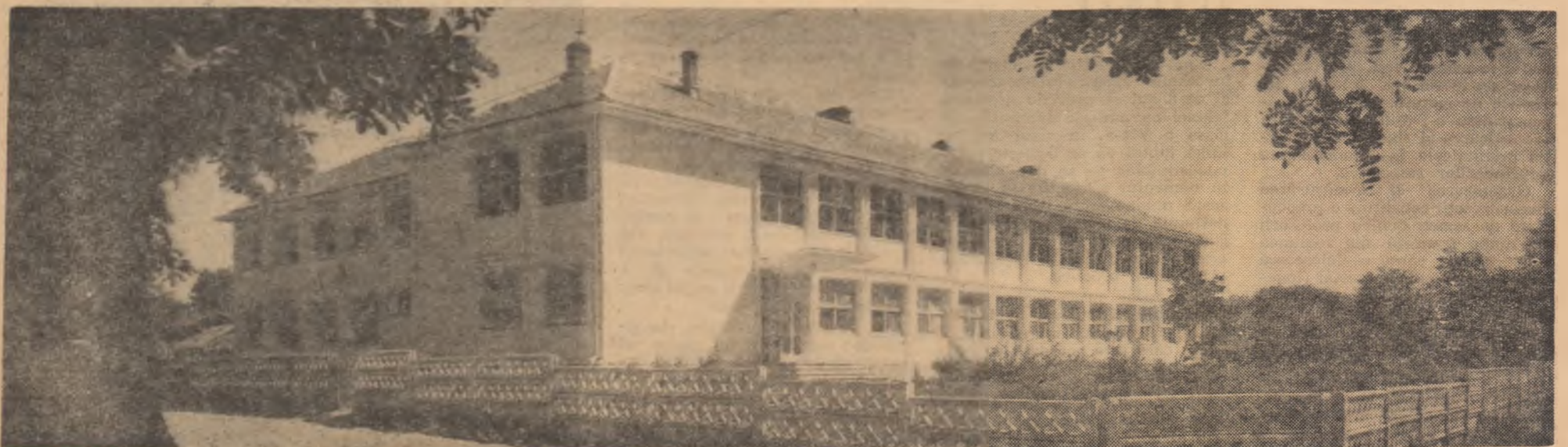
secției de învățămînt a raionului Sibiu că administratorul internatului din comuna Șura Mică se poartă necuviincios cu elevii, le vorbește urît, le adresează cuvinte injurioase. Pe de altă parte, se spunea în scrisoare, acest administrator nu se îngrijește cum trebuie nici de gospodărirea internatului. La controlul efectuat de inspectorii secției s-a constatat că relațiile din sesizare erau întemeiate și s-au luat măsurile corespunzătoare.

Merită relevată și minuțiozitatea pe care o pune secția de învățămînt a raionului Sibiu în cercetarea faptelor semnalate în scrisori. Una din scrisori exprima, de exemplu, nemulțumirea unui părinte în legătură cu modul în care o învățătoare de la Școala medie din Avrig aprecia cunoștințele elevilor săi. De data aceasta, la controlul efectuat de către inspectori s-a constatat că notele date de învățătoarea respectivă ogîndesc în mod just nivelul de cunoștințe al elevilor. Secția de învățămînt nu s-a grăbit însă să răspundă că sesizarea este neîntemeiată. Împreună cu învățătoarea, a analizat motivele care au determinat nemulțumirea semnatarului scrisorii. Și analiza n-a fost de prisos. Învățătoarea și-a dat seama că activitatea ei în rîndurile părinților nu este tot atît de bună ca activitatea la clasă. Concluziile trase, îndrumările care s-au dat s-au dovedit foarte utile pentru activitatea ulterioară a învățătoarei.

Iată dar că, departe de a încălca secția de învățămînt cu sarcini suplimentare, rezolvarea operativă, cu discernămint a scrisorilor sosite de la oamenii muncii reprezintă pentru ea un ajutor direct în muncă.

★ ★

Sondajul efectuat de redacția noastră arată că, în general, secțiile de învățămînt rezolvă operativ, competent și cu simț de răspundere scrisorile și sesizările oamenilor muncii. Totodată, așa cum demonstrează și faptele expuse în materialul de față, mai sînt în această privință cazuri de superficialitate și formalism. Or, în acest domeniu superficialitatea, formalismul sînt de netolerat. Documente importante de partid și de stat stabilesc sarcini precise asupra modului în care avem obligația să rezolvăm scrisorile oamenilor muncii. Este cazul ca, acolo unde se manifestă încă neajunsuri pe această linie, să se ia măsuri grabnice pentru înlăturarea lor.

Școala medie din Drăgănești — Vlașca

CĂRȚI CĂRȚI

Istoria limbii române

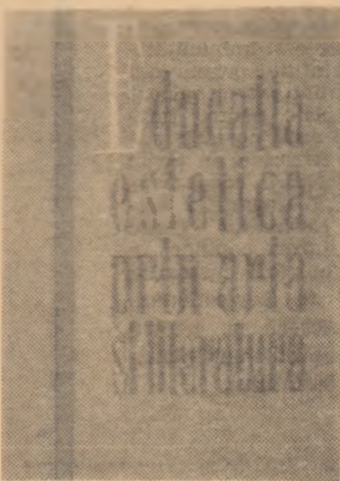
Istoria limbii române (Editura Academiei R.P.R.). Lucrarea este consacrată evoluției pe care structura limbii române a avut-o de la origini până în zilele noastre. Ea reflectă stadiul actual al cercetărilor de istorie a limbii române, de gramatică descriptivă a limbii române și de lingvistică generală. În comparație cu tratatele anterioare, lucrarea recent apărută conține o descriere mai amplă a limbii române din secolele XVII—XIX și a principalelor schimbări

care au avut loc în acest interval.

Materialul tratatului este distribuit în cinci volume, după cum urmează: vol. I, Limba latină; vol. II, Limba română în perioada premergătoare despărțirii celor patru idiome romanice (dacoromina, aromina, istroromina și meglenoromina); vol. III, Limba română în perioada dintre despărțirea celor patru dialecte și secolul al XVI-lea; vol. IV, Limba română în secolele XVI—XVIII; vol. V, Limba română în secolele XIX—XX.

Volumul I, Limba latină, sub redacția acad. Al. Graur, servește ca punct de plecare pentru studiul evolutiv al limbii române. El este un studiu al transformărilor structurale pe care le-a cunoscut limba latină de la origini până la limbile romanice.

Educația estetică prin artă și literatură

A apărut recent, în Editura Academiei R.P.R., monografia Educația estetică prin artă și literatură (sub redacția prof. Maroel Breazu).

Primele capitole ale lucrării — Atitudinea estetică în fața realității, Gustul estetic și idealul estetic, semnele de Marcel Breazu, și Formarea idealului estetic și a gusturilor estetice în societatea socialistă, de Ludwig Grumberg și Ion Pascadi — își propun să definească științific o serie de categorii ca atitudine estetică, gust estetic, ideal estetic, relațiile estetice dintre om și realitatea socialistă, insistând asupra trăsăturilor

lor caracteristice în societatea noastră. Capitolele următoare — Despre contribuția literaturii la educația estetică de Gr. Smeu, Teatrul și educația estetică de Horia Deleanu, Despre rolul muzicii în educația estetică de N. Paroescu, Contribuția cinematografiei la educația estetică de Ana Maria Nartî, Rolul artelor plastice în educația estetică de Petre Comarnescu — cercetează căile specifice prin intermediul cărora diferitele domenii ale artei participă la procesul complex de formare a idealului estetic și a gusturilor estetice socialiste. În sfârșit, în ultima parte a lucrării, în capitolele Educația artistică a maselor ca proces organizat de Gr. Smeu, Rolul mișcării artistice de amatori în formarea idealului și gusturilor estetice socialiste de Ion Pascadi și Aspecte privind aportul radioteleviziunii la educația estetică a poporului de Pavel Cimpeanu, este evidențiat faptul că educația artistică se realizează în cadrul unui sistem organizat, la care contribuie numeroși factori cum sînt școala, instituțiile de cultură, radioteleviziunea, mișcarea artistică de amatori și altele.

Bazată pe o bogată informație științifică și cu numeroase referiri la cercetările artistice și literare, monografia cuprinde o serie de indicații deosebit de utile pentru profesori, cărora le revine sarcina educării estetice a tinerilor atît în cadrul materiilor de specialitate (literatură, muzică, desen), cît și în activitatea în afara de clasă și extrașcolară.

BIBLIOGRAFIE

Pedagogie

Cazacu-Slama Tatiana, Comunicarea în procesul muncii, Editura științifică, 304 pagini — 12 lei.

Literatura română

Istoria literaturii române — vol. I. Folclorul. Literatura română în perioada feudală (1400—1780). Editura Academiei R.P.R., 808 pagini — 40 lei.

Alecsandri V., Scrisori, însemnări. Ediție îngrijită, note și indici de Marta Anineanu, Editura pentru literatură, 276 pagini — 15 lei.

Călinescu M., Titanul și geniul în poezia lui Eminescu. Semnificații și direcții ale ethosului eminescian. Editura pentru literatură, 204 pagini — 3,75 lei.

Mica D., Literatura română la începutul secolului XX 1900—1916. Publicații, grupări, curente. Editura pentru literatură, 348 pagini — 8,25 lei.

Matematică

Altăr M. și alții, Aplicații ale metodelor matematice în probleme de repartiție. Cu o prefață de acad. Gr. C. Moisil. Editura științifică, 268 pagini — 7,50 lei.

Aramă Lia, Moroșan T., Culegere de probleme de calcul diferențial și integral — vol. I. Funcții, Derivate, Primitive, Integrale definite. Editura tehnică, 356 pagini — 12,50 lei.

E înscris

în regulament

Prezent și totuși absent

- Cine lipsește astăzi?
- Andreescu Nicolae și Jura Vasile.
- De ce lipsește?
- Sînt bolnavi, au gripă.
- Dar pe Ionescu de ce nu-l dai absent? Văd că e liber locul lui în bancă.
- Ionescu este de serviciu pe școală, tovarășe profesor.

Leția începe. Profesorul răsfoiește catalogul. Uite, tocmai pe Ionescu voia să-l asculte azi, mai ales că în ora trecută i-a dat o temă specială, avînd în vedere lacunele pe care le are. Nu prea crede s-o fi efectuat, știindu-se de serviciu. Dar lecția o fi învățat-o? La algebră, dacă nu înveți fie și o lecție, nu poți merge mai departe...

Profesorul se hotărăște să asculte alți elevi, pe care îi cheamă la tablă, dîndu-le cîteva exerciții de rezolvat. Apoi trece la lecția nouă. În toată ora se străduiește să-i facă pe școlari cît mai activi, pentru ca fiecare din ei să învețe cît mai multe încă din clasă.

Cînd se anunță recreația, profesorul se îndreaptă spre cancelarie. Îl vede pe Ionescu. Este pe culoar, la ușa de la ieșire. Stă la masa pusă anume pentru elevul de serviciu și întrebă un vizitator pe cină caută.

— Pe tovarășul director. Dar mi-a spus portarul unde îl pot afla.

La ora următoare de algebră, Ionescu se scuză: nu s-a putut pregăti bine, nefiind de față la explicație.

— Dar tema specială pe care ai avut-o pentru ora trecută ai făcut-o?

— Să vedeți...

Profesorul a înțeles. Se supără pe elev și, bineînțeles, și pe cei care l-au determinat să absenteze.

— Și numai dacă ar fi făcut aceasta cu folos — gîndește el. Dar școala are și portar care reglementează intrarea străinilor în localul ei. Și chiar dacă nu ar avea, conform regulamentului, personalul de îngrijire trebuie să îndeplinească și funcția paznicului. Atunci ce rost are scoaterea elevilor de la ore și unde este ciștigul pentru școală?

Ciștig nu este. E limpede. Chiar de aceea Regulamentul școlilor de cultură generală interzice cu desăvîrșire scoaterea elevilor de la orele prevăzute în planul de învățămînt, pentru orice activități în afara clasei și extrașcolare.

Așadar, să respectăm cerințele regulamentului!

A. C.

Concursuri de admitere în învățămîntul superior fără frecvență

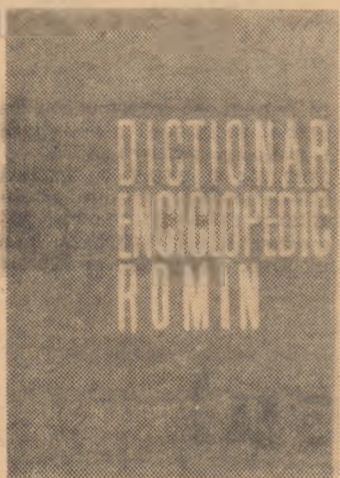
Ministerul învățămîntului anunță că la 15 noiembrie a.c. vor avea loc concursuri de admitere în învățămîntul superior fără frecvență pentru anul universitar 1964—1965, la următoarele facultăți:

— Facultatea de matematică-mecanică de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj;

— Facultățile de matematică de la institutele pedagogice din Baia Mare, Brașov, București, Cluj, Iași și Timișoara.

Înscrierile candidaților se primesc la secretariatele facultăților pînă în seara zilei de 14 noiembrie a.c.

Dictionarul enciclopedic român

Cel de al II-lea volum al Dictionarului enciclopedic român, cuprinzînd literele D—J, include circa 12 000 de termeni privind principalele noțiuni, categorii și probleme din toate domeniile științei, tehnicii, artei și literaturii naționale și universale.

Numeroase articole definesc și explică termeni privind unele științe și ramurile lor (dreptul, economia-politică, etica estetică, etnografia, filozofia, geografia, geologia, geofizica, geometria etc., sau darvinismul, determinismul, ereditatea, evoluționismul, esență și fenomen, finit și infinit, electron, forță, fuziune nucleară, galaxie etc.). Volumul aduce, de asemenea, informații utile cu privire la geografia fizico-economică și la istoria a 29 de țări, printre care Franța, Germania, Gambia, Ghana, Guineea, Guyana, India, Indonezia, Italia, Iugoslavia și Japonia.

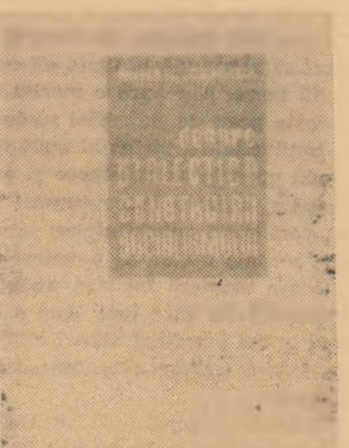
Volumul scoate în evidență contribuția adusă la dezvoltarea culturii noastre naționale de către unele mari personalități ale științei, artei și literaturii din trecut, cum sînt Eminescu, Enescu, Grigorescu, Hașdeu, Delavrancea, Dobrogeanu-Gherea, Iorga, Ibrăileanu, Carol Davila, Dr. Istrati, Dărăscu, Paul Gusti și alții. Din tezaurul culturii universale, volumul al II-lea al Dictionarului reține, ca și volumul I, mai ales ceea ce s-a impus ca valoros și progresist în istoria civilizației omenirii. De pildă, alături de articolele care prezintă pe Fr. Engels și unii filosofi premarxiști și

gînditori umaniști, un număr însemnat de articole este consacrat înfățișării unor reprezentanți de frunte ai științei, artei și literaturii universale, cum sînt Darwin, Einstein, Faraday, Galilei, Joliot-Curie, apoi Durer, Delacroix, Debussy, Fidias, Goya, Händel, Van Gogh, sau Homer, Dante, Goethe, Dickens, Dostoievski, Gogol, Gorki, Hugo, Hemingway și alții.

De pe pozițiile unei critici științifice, combative, sînt prezentate principalele curente ale ideologiei și artei burgheze, cum sînt idealismul, empiriocriticismul, eclecticismul, ezpressionismul, dadismul, dodecafonismul, ermetismul etc.

Bogăția textelor, redactate într-o formă concentrată și accesibilă, variatul material ilustrativ, menit să ușureze înțelegerea problemelor dezbătute în articole, precum și ținuta grafică superioară fac ca volumul al II-lea al Dictionarului enciclopedic să constituie o lucrare de bază a culturii noastre.

„Despre dialectica construirii socialismului”

În Editura științifică a apărut de curînd lucrarea „Despre dialectica construirii socialismului” de Mihail Cernea, candidat în științe filozofice.

În această carte sînt abordate problemele dialecticii dezvoltării istorice a socialismului în lumina experienței fărîirii noii orînduirii în țara noastră, generalizîndu-se aspectele principiale noi care se vă-

desc în acțiunea legilor dialectice ale dezvoltării. Analiza se referă la o arie largă de fenomene, cuprinzînd transformările din baza economică și baza tehnico-materială, din structura socială a societății noastre, din conștiința socială a maselor. Lucrarea relevă faptul că la baza politicii partidului nostru de desăvîrșire a construcției socialismului stă studierea dialecticii obiective a procesului social și subliniază, prin analiza unui vast material istoric concret, caracterul profund științific al politicii creatoare a P.M.R.

Cartea cuprinde următoarele capitole: Dialectica dezvoltării social-istorice și studiul particularităților ei; Acțiunea legii unității și luptei contrariilor și rolul factorului subiectiv în rezolvarea contradicțiilor sociale; Antagonismul fundamental al perioadei de trecere de la capitalism la socialism și rezolvarea sa în favoarea socialismului; Rezolvarea contradicției neantagonice dintre socialism și mica producție în procesul colectivizării; Noul caracter al dialecticii forțelor de producție și relațiilor de producție în cadrul modului de producție socialist; Dialectica existenței sociale și conștiinței sociale și lupta noului cu vechiul în dezvoltarea conștiinței socialiste.

Lucrarea prezintă interes pentru profesorii de socialism științific, de istorie etc., ca și pentru toate cadrele didactice, ajutîndu-le în perfecționarea pregătirii lor ideologico-politice.

Din PRESA de peste hotare

Organizația London Country Council (Anglia) își propune să înființeze o școală primară experimentală care va găzdui 300 de copii între 3 1/2 ani și 9 ani. Copiii vor trăi în comun, în grupuri de tip „familial”. Nu e prima oară când se realizează astfel de inițiative, dar în cazul de față este de remarcat numărul mare de copii prevăzută, ca și vârsta lor fragedă, care impune o dotare corespunzătoare.

A cincea expoziție mondială a desenei realizate de copii între 3 și 18 ani va avea loc în luna noiembrie a.c. la Tokio.

În Belgia, pregătirea profesională și tehnică se realizează în școli profesionale și tehnice de stat sau particulare, în zi și serale. Muncitorii specialiști sunt pregătiți în școli profesionale cu durata de 4 ani, iar muncitorii calificați în școli tehnice având aceeași durată și completate de unul sau doi ani de specializare și perfecționare. La rândul ei, pregătirea tehnicianilor are loc în școli tehnice superioare cu durata de trei ani care primesc absolvenții ai învățământului mediu de cultură generală sau ai învățământului tehnic și pregătesc cadre în specialitățile: electricitate, radiotelevizi-

une, industrie alimentară, mecanică etc.

Societatea italiană de asistență medico-psihopedagogică a copiilor cu evoluție întârziată și-a ținut al VII-lea Congres național la Palermo între 19—23 septembrie a.c. pe tema „Orientarea profesională a deficienților psihici”.

La Institutul pedagogic național din Paris a avut loc, în cursul lunii trecute, un stagiu de inițiere în tehnica învățământului programat, la care au participat 70 de profesori de diferite specialități. Programul stagiului a cuprins sesiune de inițiere generală privind diferitele tipuri de programe. Cu acest prilej au fost examinate programele existente și problemele pe care le pune această nouă metodă de organizare a procesului de predare. Au fost de asemenea analizate legăturile și raporturile posibile dintre programare și mijloacele audiovizuale, problema structurii conținutului matematic și lingvistic al programării, precum și aceea a controlului acestui învățământ.

În programul partidului laburist englez intitulat „The new Britain” se arată că sistemul școlar britanic are nea-

părat nevoie de o reformă care să asigure pregătirea tuturor cetățenilor conform cu cerințele epocii moderne. Ar fi necesare, se arată în program, o serie de măsuri printre care: reducerea efectivului de elevi pe clase în învățământul elementar și mediu, înlăturarea segregăției copiilor în mai multe tipuri de școli, cauzată de selecția arbitrară, prelungirea duratei învățământului obligatoriu.

Activitatea U.N.E.S.C.O. în domeniul învățământului urmărește realizarea unui vast program de asistență tehnică consacrat formării și perfecționării personalului didactic din țările în curs de dezvoltare. În acest scop s-a acordat sprijin unor școli normale asociate la „Proiectul Major” privind extinderea și îmbunătățirea învățământului primar din America Latină; s-au alocat fonduri speciale pentru înființarea a 16 școli normale superioare în Africa și în țările arabe. U.N.E.S.C.O. cooperează cu U.N.I.C.E.F. (fondurile Organizației Națiunilor Unite pentru sprijinirea copiilor) în vederea organizării cursurilor și stagiilor de perfecționare pentru profesori și pentru specialiști în problemele planificării învățământului.

Un material documentar francez despre învățământul nostru

În nr. 63, 1964 al publicației pedagogice franceze „Dossiers Documentaires” (seria de informații), editată de Institutul pedagogic național de pe lângă Ministerul educației naționale din Franța, se publică, sub semnătura lui F. A. Chagot, un amplu material despre învățământul din Republica Populară Română.

Materialul cuprinde cinci capitole: 1) Originea și principiile sistemului de învățământ, 2) Caracteristicile generale ale politicii școlare, 3) Structura organizatorică a școlii, 4) Planificarea și programele, 5) Personalul didactic. Pe baza unei largi documentări, folosindu-se date statistice recente, sint evidențiate marile progrese pe care le-a înregistrat școala noastră în anii puterii populare, caracterul profund democratic al sistemului de învățământ. Autorul se oprește pe larg asupra semnificației pe care o are generalizarea școlii de 8 ani și asupra accesibilității învățământului de toate gradele. În legătură cu școala gene-

rală de 8 ani se subliniază unitatea învățământului de cultură generală și grija deosebită ce se acordă orientării profesionale a elevilor, arătându-se că aceasta are în România un caracter quasi-permanent, fiind considerată o activitate pedagogică ce intră în obligația oricărui profesor.

Prezentând sistemul învățământului profesional, autorul arată că pregătirea de specialitate a elevilor acestuia se bazează pe o solidă pregătire de cultură generală și științifică. În ceea ce privește învățământul superior, se arată că acesta este strins legat de progresul științei și tehnicii și se îmbogățește continuu cu noi facultăți și secții de specializare, în cadrul cărora se desfășoară o intensă activitate științifică. Vorbind despre dezvoltarea cercetărilor științifice din țara noastră, autorul se oprește și la cercetările în domeniul pedagogiei, subliniind strinsa lor legătură cu practica școlii.

Un loc deosebit îl ocupă în material sistemul de pregătire și de perfecționare a cadrelor didactice. Este evidențiată grija statului nostru pentru a crea învățătorilor și profesorilor condiții de muncă din ce în ce mai bune. Se arată, de asemenea, locul important pe care îl ocupă în bugetul de stat cheltuielile social-culturale.

F.A. Chagot se ocupă în articolul său și de activitatea extrașcolară a tineretului, de instituțiile culturale de masă, de activitatea pentru răspândirea cunoștințelor științifice.

„În 1964 — se spune în încheierea articolului — un român din cinci frecventează o instituție de învățământ, unul din doisprezece desfășoară o activitate culturală. Aceste proporții justifică sacrificiile pe care le-a făcut România pentru instrucția poporului, ea și optimismul și încrederea neclintită cu care această țară curajoasă privește viitorul”.

T. T.

Experiență în laboratorul de fizică al Școlii medii din Piatra, raionul Zimnicea

CORESPONDENȚA

BOCȘA

Cercul literar al elevilor de la Școala medie din Bocșa, ne scrie profesorul Gh. Matei, înregistrează rezultate din ce în ce mai bune. La obținerea acestor rezultate contribuie mult faptul că, sub îndrumarea profesorilor, tematica activității din cerc este stabilită cu mult discernământ.

Astfel, tinerii prieteni ai cărții au analizat, în cercul lor romanul „Cordovanii”, de Ion Lăncrănjan, au discutat tema „Dragostea de patrie oglindită în lirica poezilor tineri”, au făcut recenzie unor materiale publicate în revistele literare etc. La fiecare ședință de cerc s-a făcut și lectura lucrărilor personale ale membrilor lui.

Pentru etapa care urmează s-a trecut în planul de activitate o „Călătorie pe harta patriei”, care va îngădui cunoașterea mai aprofundată a vieții unora dintre marii noștri scriitori, o întâlnire cu scriitorii bănașeni, recenzii și referate pe marginea unor lucrări contemporane din literatura noastră și din literatura universală, prezentarea unor materiale publicate în revistele literare etc.

BORSEC

Profesoara Domnica Radu ne scrie că la Școala generală de 8 ani din Borsec, raionul Toplița, s-a acordat multă atenție, încă de la începutul anului școlar, organizării cât mai judicioase a muncii metodice, ceea ce a creat condițiile unei activități rodnice pe această linie. Astfel, până acum au avut loc două lecții deschise — de literatură română și de geografie — s-a expus un referat privind procedeele de îmbogățire a lexicului elevilor, s-au prezentat informații privind ultimele noutăți din literatura de specialitate.

VULTURENI-GERLA

La Școala generală de 8 ani din comuna Vultureni, raionul Gherla, ne scrie profesorul Aurel Antou, s-a amenajat de curând un cabinet pentru desfășurarea demonstrațiilor de fizică și chimie. Cabinetul este dotat cu un aparat automat de proiectare a diafilmelor, cu instalații pentru experiențele de fizică și de chimie etc. Școala dispune, de asemenea, de o stație meteorologică, de o fototecă pentru lecțiile de geografie, de mulate și preparate analomice, colecții mineralogice etc.

RIMNICUL SĂRAT

Tov. V. N. Uță ne relatează într-o scrisoare pe care ne-a trimis-o recent, că profesorii de la Școala medie nr. 1 din orașul Rimnicul Sărat colaborează îndeaproape cu părinții elevilor. De curând și-a reluat activitatea și lectoratul pentru părinți. La prima ședință a acestuia a fost prezentat referatul „Rolul familiei în formarea unei concepții științifice despre lume la copii”.

LUPENI

Biblioteca Școlii generale nr. 1 din Lupeni, ne informează profesoarele Lucia Voronca și Maria Zaharia, desfășoară o activitate bogată în scopul dezvoltării la elevi a dragostei pentru lectură.

Recent, în cadrul bibliotecii, a avut loc o expunere asupra vieții și operei lui Ion Creangă, urmată de lectura basmului „Fata babei și fata moșneagului” și de prezentarea unui diafilm cu același titlu. În planul bibliotecii pentru trimestrul I mai figurează încă două asemenea acțiuni, închinată lui I. L. Caragiale și Tudor Arghezi.

Răspunsul la lecție

(Urmare din pag. 1)

— Spune-mi, te rog, cum a căutat omul să-și ușureze munca încă din cele mai vechi timpuri?

— Omul a căutat... etc. etc.

— Ce au scos la iveală săpăturile arheologice?

— Săpăturile arheologice etc. etc.

— Cite tipuri de unelte sau mecanisme simple cunoașteți?

Și așa mai departe. Profesorul a pus mereu întrebări, iar elevul a căutat să răspundă la toate cit mai corect. Și școlarul acesta a primit notă mare. Dar oare o merită? La această întrebare un răspuns precis este greu de dat, căci metoda pedagogului l-a îngrădit prea mult, conducându-l strins și nedându-i posibilitatea să expună lucrurile după propria sa pricepere și capacitate de memorare.

Așadar, atenție la conținutul întrebărilor pe care le punem în cursul verificării cunoștințelor, la sensul și calitatea lor, la frecvența lor. Ele trebuie numai să punteze expunerea elevului. Dar s-o punteze de așa manieră încât să nu împiedice expunerea liberă, cursivă, independentă cu care este bine să-l obișnuim, fiindcă și ea este un semn al bune pregătiri atunci când nu constă într-o reproducere mecanică, într-o tratare neargumentată și superficială a faptelor, a fenomenelor.

Efectuând în acest mod verificarea cunoștințelor vom realiza încă un lucru deosebit de important în pregătirea pentru viață a tineretului: îl vom deprinde cu studiul temeinic, aprofundat, îl vom obișnui să nu plutească la suprafața lucrurilor, ci să pătrundă în esența lor — ceea ce va avea o mare însemnătate pentru munca lui viitoare. De asemenea, îl vom învăța să-și argumenteze afirmațiile, părerile, ferindu-l de pericolul verbalismului, al pălăvrăgelii — atribute ale indivizilor fără fond, superficiali.

Este de la sine înțeles că verificarea cunoștințelor elevilor nu implică numai aspectele abordate mai sus. Ne-am oprit însă la acestea pentru importanța pe care o au în cultivarea pregătirii elevilor, pentru însuși modul de a-i forma pe aceștia în vederea activității lor viitoare.